

Sygn. akt **IC 1419/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Gradowska - Okrój

Protokolant: sekr. sądowy Paulina Zbrzeźniak

Po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa T. S. (1)

przeciwko Skarb Państwa- Dyrektorowi Aresztu Śledczego W. - B.

o zapłatę

I. powództwo oddała;

II. zasądza od T. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa Dyrektora Aresztu Śledczego W.-B. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 1419/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 marca 2016 roku (data stempla pocztowego) powód T. S. (1) wniósł pozew o zapłatę od pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Aresztu Śledczego W. B. w W. kwoty 200.000,00 zł, tytułem zadośćuczynienia za karygodne warunki odbywania kary, brak odpowiedniej opieki medycznej i żywieniowej oraz straty psychiczne i moralne (k. 11).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w celi mieszkalnej, w której przebywał brak było ciepłej wody, co powodowało rozprzestrzenianie się zarazków, problemy z utrzymaniem higieny osobistej, choroby dermatologiczne, uniemożliwiało zrobienie prania oraz uniemożliwiało utrzymanie porządku w celi. Powód podniósł również, że brak drzwi w kącie sanitarnym uniemożliwiał zachowanie prywatności, co uwłacza godności człowieka. Powód wskazał, że cele mieszkalna są niewietrzone co powoduje wilgoć oraz powstawanie grzyba na ścianach. Powód wskazał również na nieodpowiednie warunki do spania, brak wentylatora w kącie sanitarnym, sztuczne oświetlenie, które powodowało choroby oczu, przepalone kontakty elektryczne z widocznymi przewodami elektrycznymi. Powód podniósł również brak odpowiedniej opieki medycznej i żywieniowej, posiłki w ocenie powoda miały nie spełniać norm kalorycznych jak i energetycznych, a więźniowie pozbawieni dostępu do leków przeciwbólowych i przeciwzapalnych (k. 11-14).

Pismem z dnia 29 czerwca 2016 roku (data prezenty) pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego W. B. w W. złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania (k. 79).

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwany zaprzeczył twierdzeniom faktycznym, na które powołał się powód w pozwie poza tym, że przebywał on

w Areszcie Śledczym W. B. w W.. Pozwany odniósł się do poszczególnych kwestii podnoszonych przez powoda, powołując się przy tym na dokumentację, która została dołączona do odpowiedzi na pozew i kolejnych pism procesowych. Podkreślił, że zapewnił powodowi godziwe warunki bytowe i pełną realizację uprawnień przewidzianych w kodeksie karnym wykonawczym jak i wydanych na jego podstawie przepisów wykonawczych. Zdaniem pozwanego, przestrzega on wobec każdego osadzonego zasady humanitaryzmu i poszanowania godności ludzkiej i nigdy nie stosował wobec powoda, trakcie pobytu, żadnych niedopuszczalnych form postępowania (k. 80-82).

Pismem datowanym na dzień 14 lipca 2016 roku powód zaprzeczył twierdzeniom pozwanego zawartym w odpowiedzi na pozew. Powód podniósł również, że wszelkie przepisane mu przez lekarza leki zmuszony był kupować na własny koszt, co jest niezgodne z prawem. Powód przyznał twierdzenia pozwanego zawarte w odpowiedzi na pozew dotyczące zabudowania kąpaka WC w celi. Na dowód swoich twierdzeń powód do powyższego pisma załączył poszewkę od poduszki oraz kawałki tynku (k. 104-109).

Zarządzeniem z dnia 06 lipca 2016 r. doręczono powodowi odpowiedź na pozew i jednocześnie powód został zobowiązany do złożenia pisma przygotowawczego, w którym ustosunkuje się do zarzutów podniesionych przez pozwanego oraz powoła wszystkie okoliczności faktyczne, dowody i twierdzenia uzasadniające żądanie pozwu w terminie 14 dni pod rygorem skutków z art. 207 par.5 i 6 kpc. Powodowi doręczono pouczenie o treści powyższego przepisu, zarządzenie oraz odpis odpowiedzi na pozew 14 lipca 2016 r. (k.100- zarządzenie, k. 103 zpo z 14 lipca 2016)

W piśmie z dnia 14 lipca 2006 r. podtrzymał dotychczasowe twierdzenia i wniósł o dopuszczenie dowodu z postanowienia Sądu Penitencjarnego z dnia 21.06.2016 w sprawie o sygn. Akt. VIII Kow 1430/16. Podniósł też dwie nowe okoliczności uzasadniające żądanie pozwu, a mianowicie zarzucił pozwanemu umieszczenie go w celi z osobami palącymi, choć sam był niepalący. Wskazał, że przebywanie z osobami palącymi w jednej celi spowodowało u niego problemy z oddychaniem. Ponadto zarzucił umieszczenie go w jednej celi z osobami zarażonymi wirusem HIV, HCV (k.104-107)

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2016 roku (data prezentaty) pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. Pozwany wskazał, że powód w dacie przyjęcia go do jednostki penitencjarnej deklarował umieszczenie do w celi dla osób niepalących, jednakże w okresie od 26 września 2011 roku do 30 listopada 2011 roku używał wyrobów tytoniowych. Pozwany podniósł również, że wskazany przez powoda D. D. syn E. nigdy nie przebywał w Areszcie Śledczym W. B.. Pozwany wskazał również, że podnoszone przez powoda narażenie na zarażenie wirusami HIV oraz (...) jest niezasadny w przypadku unikania przez osadzonych zachowań ryzykownych (k. 114-116).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powód T. S. (1) przebywał w Areszcie śledczym W. B. w W. w okresie od 6 sierpnia 2011 roku do 8 sierpnia 2016 roku. Obecnie przebywa w Areszcie Śledczym w R..

Dowód – zeznania powoda k. 232,

Powód podczas przebywania w pozwanym Areszcie Śledczym miał pełny dostęp do służby zdrowia, jednakże jak sam przyznał nie korzystał z wizyt u lekarza stomatologa, ponieważ się ich boi. Powód skarżył się, na dolegliwości urologiczne, chciał aby lekarz przepisał mu wnioskowany przez niego lek – H., jednakże nie chciał poddać się badaniu, a w związku z czym lekarz odmówił podania leku.

dowód – zeznania powoda k. 233, zeznania świadka K. H. k. 233-234,

Areszt Śledczy, w którym przebywał powód jest sukcesywnie remontowany, od 2012 roku w kąpach sanitarnych zaczęły pojawiać się drzwi. Kąpiele więźniów dozwolone były w wyznaczonych do tego łazniach, jednakże nie wszyscy więźniowie tego przestrzegali przez co czasem dochodziło do zalewania pomieszczeń znajdujących się poniżej, a w dalszej kolejności ich zawilgocenia. Od 2011 roku na oddziałach mieszkalnych znajduje się funkcjonariusz, tzw. kwatermistrz pawilonowy, który wizytuje cele, to jemu zgłasza się wszelkie nieprawidłowości. Więźniowie osadzeni

w Areszcie Śledczym W. B. otrzymują przydziałowy proszek do prania i w celach mieszkalnych mogą zrobić w razie potrzeby pranie, w ww. Areszcie Śledczym znajdują się również pralnie.

Dowód – zeznania świadka P. C. k. 234-235,

Wszystkie cele w jakich został powód umieszczony były wyposażone w sprzęty kwaterunkowe przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Na wyposażeniu celi znajdowały się m.in. stół, szafki więzienne, taborety i łóżko. Ponadto powód, tak jak każdy z osadzonych, miał zapewnioną możliwość korzystania ze szczotki, zmiotki, szufelki, ścierki, wiadra i mopa, które znajdowały się na wyposażeniu cel mieszkalnych. Za utrzymanie czystości i porządku w celach oraz higieny osobistej odpowiedzialny jest sami osadzony (art. 116 §1 k.k.w.). W tym celu raz w miesiącu do każdej celi wydawane były środki czystości oraz każdorazowo w przypadku zgłaszania potrzeb w tym zakresie. Do cel mieszkalnych doprowadzona jest natomiast zimna bieżąca woda, a osadzeni mają prawo do korzystania z grzałek oraz czajników elektrycznych do podgrzania wody. Dla utrzymania higieny osobistej powód miał stały dostęp do sanitariatów, kącik sanitarny w zajmowanej przez niego celi był oddzielony od pomieszczenia mieszkalnego murańną ścianą i, w początkowym okresie kotarą a następnie drzwiami.

Cele mieszkalne oświetlane są zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki techniczne i ich usytuowanie. Dopyływ prądu do poszczególnych cel mieszkalnych każdorazowo jest regulowany porządkiem wewnętrznym aresztu.

Całe cele są remontowane w zależności od potrzeb, według ustalonego wcześniej harmonogramu, ewentualnie poza kolejnością w trybie pilnym, gdy stan celi tego wymaga.

Powód miał także zapewnioną darmową opiekę lekarską bez konieczności oczekiwania w kolejkach na odległe terminy wizyt w razie potrzeby konsultacji lub badań specjalistycznych w cywilnych ośrodkach medycznych, a także bezpłatny dostęp do lekarstw. Dowodem na potwierdzenie powyższego jest książeczka zdrowia powoda, która jest bardzo obszerna, wynika z niej jednoznacznie, że T. S. (2), podczas pobytu w pozwanym Areszcie Śledczym miał dostęp do lekarzy i swobodnie z tego prawa korzystał.

Powód, miał zapewnione prawo do składania wniosków, skarg i próśb, z którego to prawa powód w sposób nieskrępowany korzystał.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów, którym dał wiarę w całości, albowiem zgodność ich treści z rzeczywistym stanem faktycznym nie została przez strony zakwestionowana w toku procesu, a sporządzone zostały przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności. Ponadto Sąd przypisał walor wiarygodności zeznaniom złożonym przez K. H. pełniącego funkcję lekarza w pozwanej jednostce AŚ W. B. oraz P. C. pełniącego służbę w dziale kwatermistrzowskim AŚ W. B., które stanowiły istotne uzupełnienie treści przedstawionych w przedłożonych przez pozwanego dokumentach. Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu „fotografa, który przyjdzie i do AŚ W.-B. i zrobi zdjęcia celi, w której obecnie przebywam”, albowiem dowód ten wskazywałby na obecny stan faktyczny, a nie objęty żądaniem pozwu, co czyni ten dowód nieprzydatny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Podobnie należy ocenić dowód z oględzin złożonych według twierdzeń powoda próbek materaca i poszewki na poduszkę. Pomijając już kwestię wykazania pochodzenia pobranych fragmentów materiałów. Sąd oddalił także wniosek powoda o dopuszczenie dowodów zawartych w pismach powoda z 23.09.2016 r. (k.155) i 19.09.2016 (k.149) i 24 marca 2017 (k.240) oraz pominął twierdzenia zawarte w tych pismach jako spóźnione. Sąd nie przeprowadził również dowodu z przesłuchania powoda, w związku z tym, że powód wniósł o niedoprowadzanie go na kolejne terminy rozpraw i wniósł o kontynuowanie postępowania bez jego przesłuchania i obecności (k.235 i 236- protokół rozprawy)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było niezasadne, nie zostało udowodnione i jako takie w całości zostało oddalone.

Powód zgłoszone roszczenia oparł na art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Przepisy te stanowią podstawę do przyznania poszkodowanemu odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w razie naruszenia jego dobra osobistego.

Sąd uznał, że powód, mimo ciężącego na nim obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., nie wykazał, aby skutek działań pozwanego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Podkreślić należy, że również przepis art. 24 § 1 k.c., rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył przysługujące mu dobra osobiste, w tym wykazania zawinionego zachowania pozwanego, jako zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oraz związku przyczynowego między tym zachowaniem, a zaistniałą szkodą. Obowiązku temu powód nie zadośćuczynił. Nie wykazał żadnej z przesłanek uzasadniających odpowiedzialność pozwanego. Nie zaoferował wiarygodnych dowodów na potwierdzenie podnoszonych twierdzeń i zarzutów. Powód nie wykazał działania lub zaniechania sprawcy krzywdy niemajątkowej, krzywdy wynikającej z naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powoda oraz adekwatnego związku przyczynowego między krzywdą niemajątkową, a działaniem lub zaniechaniem sprawcy krzywdy niemajątkowej. Natomiast ciężar dowodu, iż warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym.

Zgodnie z przepisem art. 23 k.c., dobra osobiste człowieka, jak w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Przesłanki ochrony dóbr osobistych zostały sprecyzowane w art. 24 § 1 k.c., który wskazuje, że ten czyje dobro osobiste zostało naruszone bezprawnym działaniem może żądać zaniechania tego działania lub usunięcia jego skutków. Przy czym ustawodawca w artykule 24 k.c. wprowadził domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego, które strona pozwana może obalić przez wykazanie, że jej działanie miało miejsce w warunkach obowiązującego porządku prawnego, stanowiło wykonywanie prawa podmiotowego, było za zgodą pokrzywdzonego, lub wynikało z potrzeby ochrony uzasadnionego interesu lub wartości nadrzędnych.

Z cytowanego powyżej przepisu wynika, iż niezbędne jest stwierdzenie trzech przesłanek odpowiedzialności z art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 448 k.c., a mianowicie: naruszenia dóbr osobistych, bezprawności działania (tj. działania sprzecznego z normami prawnymi, a także z porządkiem prawnym oraz z zasadami współzycia społecznego) i zawinienia. Ponadto cytowany przepis ustanawia domniemanie bezprawności działania, co oznacza, że ciężar dowodu, że warunki w areszcie śledczym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, spoczywa na stronie pozwanej.

W tym miejscu należy podkreślić, iż dokonując oceny, że określone zachowanie dotknęło sfery dóbr osobistych osoby żądającej ochrony, Sąd ma na uwadze nie tylko punkt widzenia osoby żądającej ochrony i jej indywidualną wrażliwość (kryterium subiektywne), ale przede wszystkim kryterium wzorców obiektywnych, w tym także odczucia szerszego grona osób oraz powszechnie przyjmowane i zasługujące na akceptację normy postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w doktrynie od dawna została przesądzona kwestia obiektywnej koncepcji naruszenia dóbr osobistych – to jest ocenianej z punktu widzenia reakcji i odczuć społeczeństwa, a nie bezpośrednio zainteresowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1976 roku, sygn. II CR 692/75 opubl. w OSNCP 1976/11/251 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1999 roku, sygn. I CKN 16/98, opubl. w OSNC 2000/2/25).

Z kolei art. 448 k.c. stanowi, iż, w razie naruszenia dobra osobistego, Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Ubocznie należy jedynie wskazać, iż roszczenie z art. 448 k.c. jest samodzielnym instrumentem ochrony dóbr osobistych, zajmującym pozycję pośrednią między zadośćuczynieniem, stanowiącym majątkowy środek ochrony, a roszczeniami niemajątkowymi. W dotychczasowej linii orzecniczej Sąd Najwyższy przyjął, że przesłanką

odpowiedzialności na podstawie art. 448 k.c. jest nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego, przy czym w grę może wchodzić zarówno wina umyślna, jak i nieumyślna (vide: m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 roku sygn. akt V CKN 1581/00, OSNC 2004/4/53; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 roku, sygn. akt III CSK 358/06, Lex nr 277289 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2008 roku, sygn. akt I CSK 319/07, M. Praw. (...)).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego zwracano uwagę, że Konstytucja oraz akty prawa międzynarodowego zawierają tożsame regulacje, ustanawiając zakaz tortur oraz niehumanitarnego i poniżającego traktowania jak również karania, a także deklarując humanitarne traktowanie każdej osoby pozbawionej wolności, m.in. w wyrokach z dnia 28 lutego 2007 r. (V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13) i z dnia 17 marca 2010 r. (II CSK 486/09, LEX nr 599534). Osoba pozbawiona wolności przez sam fakt uwięzienia nie traci podstawowych praw gwarantowanych przez Konstytucję i akty prawa międzynarodowego. Poszanowanie i ochrona jej godności jest obowiązkiem władzy publicznej, wypełniającej zadania represyjne państwa. Realizacja pozbawienia wolności wiąże się z ustaleniem poziomu, na którym warunki uwięzienia są „odpowiednie” i nie naruszają przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka.

Bezwzględnie wymagane jest, aby traktowanie człowieka pozbawionego wolności nie było poniżające i niehumanitarne, a ograniczenia i dolegliwości, które musi on znosić, nie przekraczały koniecznego rozmiaru wynikającego z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka oraz nie przewyższały ciężaru nieuniknionego cierpienia, nieodłącznie związanego z samym faktem uwięzienia.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2000 roku, stwierdził, iż w przypadku osób skazanych istnieje większa trudność w ocenie naruszenia ich dóbr osobistych, a to z uwagi na fakt, iż samo pozbawienie wolności jest już ze swej istoty naruszeniem dobra osobistego w postaci wolności, godności. Samo pozbawienie wolności na skutek tymczasowego aresztowania, czy też w oparciu o wyrok skazujący, jak i wszelkie procedury, którym podlega osadzony w zakładzie karnym są jednak przewidziane prawem. Tak więc o naruszeniu dóbr osobistych skazanego można mówić dopiero wówczas, gdy dobra te zostają naruszone w skutek działań nieprzewidzianych procedurą regulującą pozbawienie wolności. Działanie w ramach porządku prawnego wyłącza bezprawność w rozumieniu art. 24 k.c., jeśli jest ono dokonane w granicach określonych porządkiem prawnym (vide: I CKN 1149/98, Lex nr 50831).

Z ogólnych zasad wynikających z orzecznictwa Europejski Trybunał Praw Człowieka dotyczącego artykułu 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ((...)) wynika, iż chroni on jedną z najbardziej fundamentalnych wartości społeczeństwa demokratycznego. Nawet w najtrudniejszych okolicznościach, takich jak walka z terroryzmem lub przestępczością kryminalną, Konwencja zabrania kategorycznie tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania bez względu na zachowanie ofiary. Natura przestępstw rzekomo popełnionych przez skarżącego pozostaje zatem bez znaczenia dla celów Artykułu 3 (zob. L. przeciwko W. [GC], skarga nr (...), § 119, (...) 2000-IV; I. przeciwko W., skarga nr (...), § 30, 18 z października 2001 roku; Ö. przeciwko Turcji [GC], skarga nr (...), (...) 2005- ..., § 179; oraz R. S. przeciwko Francji [GC], skarga nr (...), (...)2006-..., § 115 i następane, z kolejnymi odniesieniami). Złe traktowanie musi osiągnąć minimalny poziom surowości, jeżeli ma wejść w zakres Artykułu 3. Ocena tego minimum zależy od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak: czas trwania złego traktowania, jego konsekwencje fizyczne lub psychiczne, a w niektórych przypadkach płeć, wiek oraz stan zdrowia ofiary (zob., na przykład, wyrok w sprawie Kudła przeciwko Polsce [GC], skarga nr (...), (...) 2000-IX, § 91). Trybunał uznawał zachowanie za „niehumanitarne”, jeżeli, inter alia, było ono stosowane z premedytacją przez wiele godzin i spowodowało albo faktyczne uszkodzenie ciała, albo intensywne fizyczne i psychiczne cierpienie. Trybunał uznawał traktowanie za „poniżające”, jeżeli miało ono na celu wywołanie w ofierze uczucia strachu, udręczenia i niższości będącego w stanie poniżyć i upokorzyć. Z drugiej strony, Trybunał stale podkreślał, że wchodzące w grę cierpienie i poniżenie musi w każdym razie wykraczać poza nieunikniony element cierpienia lub poniżenia związany z daną formą zgodnego z prawem traktowania lub karania (zob. m.in. wyrok w sprawie Kudła cyt. wyż., § 92, z kolejnymi odniesieniami). Pytanie, czy celem traktowania było poniżenie lub upokorzenie ofiary jest kolejnym elementem, który należy wziąć pod uwagę, brak takiego celu jednak nie może jednoznacznie wykluczać naruszenia Artykułu 3 (zob. V. der V. przeciwko Holandii, skarga nr (...), (...) 2003-II, § 48). Środkiem pozbawiającym osobę wolności towarzyszył zwykle element

cierpienia lub poniżenia. Nie można jednak stwierdzić, że osadzenie w jednostce penitencjarnej zapewniającej wysoki poziom ochrony na skutek tymczasowego aresztowania lub w następstwie wyroku skazującego, samo w sobie podlega rozpoznaniu na gruncie Artykułu 3. Stosowanie przez państwo rygorów podwyższonej ochrony wobec wybranych kategorii więźniów może być uzasadnione względami porządku publicznego i rzeczywiście w wielu Państwach-Stronach Konwencji obowiązują bardziej rygorystyczne przepisy w stosunku do więźniów niebezpiecznych. Ustalenia te, mające na celu udaremnienie ucieczki, napaści lub zakłócania spokoju społeczności więziennej, polegają na odseparowaniu osadzonych niebezpiecznych od innych więźniów przy zastosowaniu bardziej szczegółowej kontroli (zob. na przykład wyrok w sprawie R. S., cyt. wyż., §§ 80-82 i 138; M. przeciwko W. (nr 2), skarga nr (...), (...) 2000-X, §§ 42-54; L., cyt. wyż., §§ 103-109; R. przeciwko Danii, skarga nr (...), z dnia 21 lipca 2005 roku, § 78; V. der V., cyt. wyż., §§ 26-31 i 50; oraz C. przeciwko W., skarga nr (...), z dnia 7 czerwca 2011 roku, §§ 13-16).

Zgodnie z powyższym, specjalne reżimy więzienne nie są per se sprzeczne z Artykułem 3, na którego gruncie państwo musi zapewnić danej osobie warunki osadzenia, które nie naruszają godności ludzkiej oraz zadbać żeby sposób i metoda wykonywania niniejszego środka nie naraziły jej na ból i niedogodności o natężeniu wykraczającym poza nieunikniony poziom cierpienia związany z pozbawieniem wolności, a także, mając na względzie praktyczne wymogi uwięzienia, żeby jej zdrowie i samopoczucie były odpowiednio chronione (zob. Kudła, cyt. wyż., §§ 92-94; oraz V. der V., cyt. wyż., § 50).

Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie wykazało co prawda, że w Areszcie Śledczym W. B. panują surowe warunki jednakże ocena czy nastąpiło naruszenie dobra, jakim jest godność osobista winna być dokonana przez pryzmat całokształtu okoliczności, w zgodzie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Dokonując oceny warunków pobytu powoda w zakładzie karnym nie można pominąć realiów występujących w Polsce, dotyczących czasami wręcz fatalnej sytuacji osób przebywających w szpitalach, domach opieki czy placówkach oświatowych, co wynika w głównej mierze z ich nie doinwestowania. Państwo Polskie nie jest na tyle zasobne finansowo, aby było w stanie zapewnić tym osobom, jak też skazanym, warunki bytowe odpowiadające poziomowi i standardom obowiązującym w zamożnych państwach Europy.

Z przedstawionych dokumentów, a częściowo także z zeznań słuchanych w sprawie świadków wynika, że pozwany zapewniał powodowi warunki osadzenia w ramach tymczasowego aresztowania zgodne z obowiązującymi normami i których w żadnym razie nie można poczytywać za przejaw nieludzkiego, poniżającego traktowania.

W przedmiotowej sprawie wobec braku zeznań pozwanego, który złożył wniosek o niedoprowadzenie go na kolejne terminy rozprawy, Sąd dysponował wyłącznie informacyjnym wysłuchaniem powoda złożonym podczas pierwszej rozprawy.

Wskazać trzeba, iż powód nie wykazał żadnej okoliczności stanu faktycznego, za wyjątkiem dwóch przyznanych przez pozwanego, a mianowicie braku dostępu do ciepłej wody w celach i braku stałego odgrodzienia kącika sanitarnego od celi- w postaci drzwi) uzasadniającej żądanie pozwu. Nie wykazał, aby cele w jednostce pozwanego w czasie osadzenia powoda były niewystarczająco oświetlone i niewyposażone zgodnie z obowiązującymi przepisami penitencjarnymi w niezbędny sprzęt kwaterunkowy. Natomiast kąciki sanitarne, na które składa się muszla klozetowa i umywalka z bieżącą wodą z mocy przepisów kodeksu karnego wykonawczego (m.in. art. 88b oraz 88c k.k.w.) są stale monitorowane ze względów bezpieczeństwa. W orzecznictwie powszechnie akceptowany jest pogląd, że ewentualne nie zabudowanie kącików sanitarnych wynika z wymogów bezpieczeństwa więźniów (m.in. wyrok SA w Łodzi z dnia 13.05.2009 r., sygn. I ACa 234/09 oraz z dnia 5.08.2010 r., sygn. I ACa 508/10 - niepubl.). Powód, co prawda wniósł w piśmie procesowym z dnia 22 marca 2017 r. o przesłuchanie świadków, jednakże uczynił to po roku od wszczęcia postępowania i znacznie po zakreślonym mu terminie do złożenia wniosków dowodowych, jednocześnie nie uzasadniając przyczyny tak późnego powołania tych wniosków. W ocenie Sądu przeprowadzenie tego dowodu opóźniłoby rozpoznanie sprawy, tym bardziej, że teza dowodowa wymagała sprecyzowania. Na marginesie należy podkreślić, że powód motywował Sąd do szybkiego zakończenia procesu skargą na przewlekłość postępowania.

Z braku innych dowodów należało przyjąć za pozwanym i zeznaniami świadka P. C., że cele posiadają sprawną wentylację grawitacyjną. Brak jest również podstaw do przyjęcia, by przebywanie w źle wentylowanej celi, wiązało się z tak negatywnymi odczuciami psychicznymi powoda, by uzasadniały one przyznanie mu zadośćuczynienia finansowego. Ponadto każda celda posiada pełnowymiarowe, dające się otworzyć okno, którego uchYLENIE daje możliwość zwiększenia cyrkulacji powietrza i lepszą wentylację. Instalacja c.o. w skarżonych jednostkach penitencjarnych została indywidualnie dostosowana do potrzeb każdej z cel, a grzejniki są regulowane automatycznie w zależności od temperatury panującej na zewnątrz- patrz zeznania św. C..

Za utrzymanie higieny osobistej i czystości w celach odpowiadają osadzeni i otrzymują w tym celu stosowne środki, korzystają z kąpeli, sanitariatów oraz wymiany bielizny pościelowej i odzieży. Jako typowe zarzuty zmierzające tylko i wyłącznie do podniesienia poziomu standardu pobytu w więzieniu należy ocenić wysuwane pretensje dotyczące istnienia braków w sprzęcie kwaterunkowym znajdującym się na wyposażeniu cel mieszkalnych, niewystarczającej ilości środków czystości wydawanych skazanym oraz braku ciepłej wody w celach. Jak wynika z dokumentacji powód regularnie otrzymywał podstawowe środki czystości w postaci mydła, pasty do zębów, papieru toaletowego i mydła do golenia, a w przypadku stwierdzenia niedoboru miał on możliwość otrzymania, na pisemny wniosek, dodatkowych ilości środków czystości. Także ilość i jakość sprzętu kwaterunkowego znajdującego się na wyposażeniu cel mieszkalnych jest odpowiednia i zgodna z normami, a brak wystarczającej ilości szafek, nie może stanowić wystarczającej podstawy do uznania, że nawet ewentualne niedobory takiego sprzętu prowadziły do naruszenia jego godności. Ręczniki i pościel są prane w zewnętrznej pralni, a rzeczy osobiste każdy osadzony pierze we własnym zakresie.

Powód miał możliwość dokonywania zakupów w kantynie, korzystania ze spacerniaka, biblioteki, siłowni, udziału w programach edukacyjnych z zakresu ekologii, sportu, profilaktyki uzależnień, na terenie jednostki działa radiowęzeł, organizowane są koncerty, szereg różnego rodzaju konkursów, zawody sportowe. Więźniowie mają też zapewnioną bezpłatną pomoc medyczną oraz leki. I powód mógł z tego korzystać podczas pobytu zarówno w Areszcie Śledczym W. M. oraz Areszcie Śledczym w O.. Powyższe warunki odbywania kary trudno więc uznać za niehumanitarne i uwłaczające godności powoda, choć faktem oczywistym jest, że samo pozbawienie wolności, stanowi znaczną dolegliwość.

Pozwany przyznał, że w okresie objętym pozwem w celach nie było ciepłej wody (osadzeni mieli do niej dostęp podczas kąpieli w łaźni) oraz, że kącik sanitarny był oddzielony od pomieszczenia mieszkalnego jedynie zasłoną. Sam jednak ten fakt nie uzasadnia jeszcze uwzględnienia powództwa. Hipotetycznie można by przyjąć, iż pozbawienie osadzonego do stałego dostępu do ciepłej wody w XXI może stanowić nadmierną i nieuzasadnioną z punktu widzenia odbywania kary dolegliwość, podobnie jak brak stałej izolacji kącika sanitarnego, to jednak Sądowi nie udało się ustalić, czy warunki te stanowiły dla powoda dolegliwość i skutkowało cierpieniem. Jak podkreślono wyżej powód zrezygnował z dowodu z jego przesłuchania co uniemożliwiło zbadanie tej okoliczności, czy np. ustalenia w jakich warunkach powód przebywał przed osadzeniem go zakładzie karnym.

Powód miał również możliwość korzystania z opieki medycznej. Dowodem na to jest niezwykle obszerna książeczka zdrowia powoda, z której wynika, że powód korzystał i z wizyt lekarskich. Sam przyznał, że jednakże z opieki lekarza stomatologa nie korzystał, ponieważ bał się, a w przypadku choroby urologicznej, odmówił poddania się badaniu. Kwestia brania przez powoda leków był przedmiotem jego skargi do Sądu Penitencjarnego. Chodziło o zezwolenie na talon umożliwiający zakup przez rodzinę powoda i dostarczenie leku U. F.. Administracja (...) odmówiła, zaś Sąd uchylił decyzję dyrektora AŚ.

Powód podkreślał, że pozwany odmówił mu podania leku o nazwie H., na okoliczność tę został przesłuchany świadek K. H.- lekarz w AŚ W.-B.. Świadek wyjaśnił odmowę podania leku powodowi. Natomiast ocena, czy decyzja ta była z punktu widzenia medycyny słuszna oraz czy miała jakiś wpływ i konsekwencje dla zdrowia powoda wymaga wiadomości specjalnych. Powód wykazał się inicjatywą dowodową w tym zakresie, jednakże w stosowny wniosek złożył 22 marca 2017 r., a zatem znacznie po upływie określonego mu terminu na zgłoszenie wniosków dowodowych i praktycznie po zakończeniu postępowania dowodowego. Przeprowadzenie tego dowodu przedłużyłoby postępowanie

w sposób znaczny, tym bardziej, że powód nie sprecyzował tezy dowodowej dla biegłego posługując się jedynie lakonicznym sformułowaniem „odnośnie mojego schorzenia (...)i jak lek H. się zażywa” Brak przesłuchania powoda w charakterze strony uniemożliwił też Sądowi ocenę, czy okoliczność niepodania na stałe leku H. skutkowała jakimś cierpieniem powoda i jaki był jego stopień, czy powód przed osadzeniem go lek przyjmował, leczył się urologicznie.

Powód nie wykazał, aby przebywał w celi z osobami palącymi, nie wykazał także ewentualnych skutków takiego pobytu ani związku przyczynowego. Pozwany zaprzeczył tym okolicznościom, zaś oświadczenia dołączone do akt stanowią dokument prywatny, a na powodzie spoczywał ciężar wykazania prawdziwości tych oświadczeń.

Sąd oddalając powództwo miał też na uwadze, że istotą zadośćuczynienia za krzywdę doznaną na skutek kwalifikowanego działania innej osoby jest istnienie krzywdy i to w wymiarze zarówno obiektywnym (uznanym społecznie), jak i subiektywnym, a więc odczuwanym przez osobę pokrzywdzoną. Powód nie zdołał wykazać, poza twierdzeniami pozwu, że subiektywnie odczuwał krzywdę związaną z przebywaniem w celach nie zapewniających odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności.

Z orzecnictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tej materii wynika jednoznacznie, iż „ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest stan uczuć, godność osobista i nietykalność cielesna (art. 24 § 1 kc), nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (ocena subiektywna)” (wyrok SN z 11.03.1997 r., sygn. akt III CKN 33/97, OSNC 6-7/97, poz. 93). Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy. Kwestia zagrożenia lub naruszenia dóbr osobistych winna być ujmowana w płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogły obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Abstrahuje się tym samym od subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych oraz takich, które z różnych względów nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone zachowania innych podmiotów (por. wyrok SA w Poznaniu z 10.10.2005r., I ACa 353/05, LEX nr 175202).

Mając na uwadze powyżej przytoczone okoliczności, należy jednoznacznie podnieść, że powód T. S. (1), w żaden sposób nie wykazał samego faktu naruszenia jego dóbr osobistych, a co za tym idzie - istnienia krzywdy wynikającej z naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powoda oraz związku przyczynowego między krzywdą niemajątkową, a działaniem, czy zaniechaniem sprawcy krzywdy niemajątkowej.

Skoro zatem nie doszło z winy funkcjonariuszy pozwanego do naruszenia dóbr osobistych powoda to brak jest podstaw do udzielenia mu z tego tytułu ochrony prawnej. Pewien stopień cierpienia i niedogodności jest wpisany w pozbawienie wolności, przy czym pozwany nie przyczynił się swoim działaniem do jego powiększenia.

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych przepisów, wobec niespełnienia przesłanki niezgodnego z prawem wykonania przez pozwanego Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Aresztu Śledczego W. B. czynności z zakresu władzy publicznej, w wyniku czego doszłoby do naruszenia dóbr osobistych powoda, jak również przesłanki wystąpienia szkody w postaci naruszenia dóbr osobistych powoda, Sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z którym Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), oraz na podstawie art. 99 k.p.c. zgodnie z którym stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, powyższe rozważania i na podstawie wyżej powołanych przepisów, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji wyroku.